

Sygn. akt I ACa 227/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 kwietnia 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Bogusław Suter
Sędziowie	:	SO del. Beata Gnatowska (spr.) SA Beata Wojtasiak
Protokolant	:	Monika Jaroszko

po rozpoznaniu w dniu 30 kwietnia 2021 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. K.**

przeciwko **A. N.**

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 31 stycznia 2020 r. sygn. akt I C 483/19

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4 050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

(...)

UZASADNIENIE

Powód A. K. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...)wniósł o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego - wyroku Sądu Okręgowego I Wydział Cywilny w B. z dnia 25 marca 2013 r., w sprawie o sygn. akt I C 34/13, opatrzonego klauzulą wykonalności tegoż Sądu z dnia 22 kwietnia 2013 r. - zasądzonego od powoda A. K. na rzecz pozwanego A. N. kwoty 95.678 złotych z odsetkami ustawowymi w wysokości 13 % w stosunku rocznym od dnia 22 listopada 2012 r. do dnia zapłaty - w całości.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Wyrokiem z dnia 31 stycznia 2020 r., wydanym w sprawie I C 483/19, Sąd Okręgowy w Białymstoku pozbawił w całości wykonalności tytuł wykonawczy w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku I Wydziału Cywilnego z dnia 25 marca 2013 r., w sprawie o sygn. akt I C 34/13, opatrzony klauzulą wykonalności tegoż Sądu z dnia 22 kwietnia 2013 r. – zasądzający od powoda A. K. na rzecz pozwanego A. N. kwotę 95.678 zł z odsetkami ustawowymi w wysokości 13% w stosunku rocznym od dnia 22 listopada 2012 r. do dnia zapłaty (pkt I). W pkt II zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 10.501 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Białymstoku) kwotę 1.542,50 zł tytułem nierozliczonych wydatków.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 25 marca 2013 roku Sąd Okręgowy I Wydział Cywilny w B. w sprawie o sygn. akt I C 34/13 wydał wyrok, na mocy którego w punkcie I zasądził od A. K. na rzecz A. N. kwotę 95.678 złotych z odsetkami ustawowymi w wysokości 13% w stosunku rocznym od dnia 22 listopada 2012 roku do dnia zapłaty, w punkcie II orzekł o kosztach.

W następstwie powyższego wszczęto postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Białymstoku A. W. pod sygn. akt AW Km 591/14 oraz dokonano zajęcia nieruchomości należącej do powoda położonej w Z., dla której prowadzona jest przez Sąd Rejonowy IX Wydział Ksiąg Wieczystych w B. księga wieczysta o numerze KW (...).

Strony postępowania we wrześniu 2014 roku zawarły umowę na zakup pojazdu marki T. (...). Powód wraz z pozwanym ustalili, iż wartość tej transakcji wynosić będzie 5.000 Euro. W związku z wykonaniem przez powoda umowy, pozwany zobowiązał się do ograniczenia egzekucji komorniczej o wskazaną kwotę, w związku z czym w dniu 25 września 2014 roku A. N. skierował do Komornika Sądowego oświadczenie o zaliczeniu tej kwoty na poczet postępowania. W rezultacie Komornik Sądowy A. W. w dniu 12 marca 2015 roku, w sprawie o sygn. akt AW Km 591/14 wydała postanowienie częściowe o umorzeniu postępowania w części dotyczącej egzekucji kwoty 20.878,50 złotych (tj. kwoty 5.000 Euro przeliczone na podstawie średniego kursu NBP z dnia 25 września 2014 r.) zgodnie z wnioskiem wierzyciela na mocy art. 825 pkt 1 k.p.c.

W listopadzie 2014 roku strony zawarły kolejną umowę, na podstawie której powód na zlecenie pozwanego miał nabyć pojazd marki T. (...).

Pozwany wiadomością mailową z dnia 18 grudnia 2014 roku zadeklarował, iż w związku z zawartą umową ustną wyraża zgodę na nabycie pojazdu o wartości 14.000 Euro, jako spłatę zadłużenia powoda (k. 28).

Wobec zawartej umowy, powód po przedstawieniu pozwanemu pojazdu znajdującego się na aukcji internetowej oraz jego zgodzie, udał się na Słowację celem zakupu samochodu T. (...) o nr (...)w stanie uszkodzonym - powypadkowy, następnie miał odsprzedać pojazd pozwanemu, przy czym kwota ta miała zostać zaliczona na poczet długu ujętego w postępowaniu egzekucyjnym.

Mimo nabycia samochodu przez powoda strony nie mogły dojść do porozumienia w kwestii jego odsprzedaży (k. 30). Pozwany po otrzymaniu wezwania, odmówił odbioru pojazdu i wycofał się z transakcji, a swoją decyzję uzasadniał spadkiem wartości rubla - co zdaniem pozwanego doprowadziło do nieopłacalności transakcji. Wobec zaistniałej sytuacji pojazd będący przedmiotem transakcji pozostawał w warsztacie. Natomiast A. K. skierował do Sądu zawezwanie do próby ugodowej w sprawie XI Co 590/15 Sądu Rejonowego w Białymstoku, celem wykonania umowy. Postępowanie w sprawie zawarcia próby ugodowej przedłużało się z uwagi na konieczność dostarczania korespondencji na granicę. Ostatecznie strony w Sądzie nie zawarły ugody.

Po upływie okresu kilku miesięcy pozwany zmienił zdanie w zakresie zakupu pojazdu z uwagi na ponowny wzrost kursu waluty, w związku z czym odnowił kontakt z powodem pytając o sprzedaż auta.

W dniu 10 lutego 2016 roku strony spisały pozasądowe porozumienie o wzajemnym rozliczeniu. Zgodnie z § 1 umowy sprzedający (powód) oświadczył, iż jest właścicielem samochodu osobowego marki T. (...), rok produkcji - 2008, nr nadwozia (...). Oświadczył ponadto, że opisany samochód wolny jest od praw osób trzecich, że nie toczy się żadne postępowanie, którego byłby przedmiotem, a także, że samochód ten nie stanowi przedmiotu zabezpieczenia (k. 32-32v).

Zgodnie z § 2 sprzedający oświadczył, że sprzedaje Kupującemu określony w § 1 samochód, a Kupujący oświadcza, że niniejszy pojazd kupuje. Płatność ceny została dokonana poprzez umorzenie wzajemnych zobowiązań. Sprzedający dokonał potrącenia należności z ust. 1 z należnością przysługującą kupującemu A. N. i zasądzoną przez Sąd Okręgowy w Białymstoku I Wydział Cywilny w sprawie I C 34/12, która jest podstawą postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Białymstoku A. W. w sprawie oznaczonej sygnaturą akt AW Km 591/14. Strony przy tym uznały, że wartość pojazdu również jest wysokości egzekwowanej w tym postępowaniu kwoty głównej wraz z należnościami ubocznymi i kosztami postępowania, zarówno sądowego (w tym zastępstwa prawnego), jak i egzekucyjnego.

Strony ustaliły ponadto, że w dniu zawarcia umowy kupujący złożył wniosek o zawieszenie postępowania egzekucyjnego, a w dniu wydania pojazdu kupujący cofnie wniosek egzekucyjny w sprawie wskazanej w ust. 2.

Jednocześnie strony zaznaczyły, iż w dniu zawarcia umowy przedmiot umowy pozostaje w stanie uszkodzonym. Powód zobowiązał się do wykonania naprawy mechanicznej i blacharsko-lakierniczej pojazdu w terminie 90 dni od dnia zawarcia umowy - w celu doprowadzenia go do umówionego stanu.

W tym samym terminie A. K. miał wydać pojazd na rzecz A. N. wraz z kluczykami, kartą pojazdu i dowodem rejestracyjnym.

Wykonując postanowienia umowy A. N. złożył do Komornika wnioski o zawieszenie postępowania egzekucyjnego, w rezultacie czego Komornik Sądowy postanowieniem z dnia 10 lutego 2016 roku zawiesił postępowanie egzekucyjne na mocy art. 820 k.p.c. w sprawie o sygn. Akt AW Km 591/14 (k.35).

Powód nie naprawił samochodu w wyznaczonym terminie, lecz zrobił to po jego upływie. Z uwagi na fakt, iż powód nie naprawił samochodu w wyznaczonym terminie pozwany pismem z dnia 1 lipca 2016 roku poinformował o tym fakcie Komornika sądowego, i jednocześnie wniósł o podjęcie zawieszono postępowania egzekucyjnego.

Po dokonaniu naprawy, powód w dniu 16 stycznia 2017 roku wezwał pozwanego do odbioru pojazdu, wskazując jako miejsce odbioru pojazdu siedzibę prowadzonego przez niego przedsiębiorstwa znajdującego się z Z. w okolicach B. (k.38).

Wezwanie do wydania pojazdu zostało wysłane pozwanemu zarówno pocztą tradycyjną jak i elektroniczną.

W odpowiedzi pozwany w dniu 23 stycznia 2017 roku wysłał pozwanemu wiadomość mailową, którą poinformował powoda, iż nie jest już zainteresowany samochodem i domaga się zwrotu długu w gotówce (k. 41).

Następnie powód w dniu 30 stycznia 2017 roku wysłał listownie pozwanemu oświadczenie o potrąceniu, wskazując w nagłówku omyłkowo datę 1 lutego 2017 r., oświadczenie zostało wysłane także drogą mailową (k. 43).

Powód dokonał potrącenia wzajemnych należności stron, zgodnie z zawartą umową z dnia 10 lutego 2016 roku. Sporządzając oświadczenie o potrąceniu, zgodnie z zaświadczeniem wystawionym przez Komornika Sądowego z dnia 15 listopada 2016 r. w sprawie o sygn. akt AW Km 591/14, wskazał, iż całkowita należność na dzień 10 lutego 2016 r. tj. na dzień zawarcia porozumienia wynosi 119.733,28 złotych. Na wskazaną kwotę składają się należność główna – 95.678 złotych, odsetki do dnia 10 lutego 2016 r. -14.025,34 złotych oraz koszty procesu, zastępstwa w procesie,

zastępstwa w egzekucji, a także koszty poprzedniej egzekucji – 10.029,94 złotych. Równocześnie wezwał pozwanego do podjęcia czynności zmierzających do umorzenia postępowania egzekucyjnego wobec jego całkowitego zaspokojenia wskutek spłaty poprzez potrącenie.

W ocenie Sądu Okręgowego stan faktyczny sprawy w pełni uzasadnia orzeczenie o pozbawieniu wykonalności tytułu wykonawczego wydanego pozwanemu A. N. w sprawie Sądu Okręgowego w Białymstoku o sygn. akt I C 34/13 na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

Zauważył, iż po wydaniu tytułu egzekucyjnego upoważniającego A. N. do wszczęcia egzekucji, nastąpiło między stronami zawarcie umowy obejmującej swym zakresem znalezienie, nabycie oraz odsprzedaż pozwanemu pojazdu, tj. samochodu osobowego marki L. (...), a następnie zawarcia pisemnego porozumienia o rozliczeniu wzajemnym, którego wartość całkowicie pokrywa roszczenie pozwanego.

Ostatecznie też powód wypełnił swoje zobowiązanie wynikające z zawartej przez strony umowy z dnia 10 lutego 2016 roku o wzajemnym rozliczeniu. Powód dokonał wszelkich napraw przygotowując pojazd do odbioru, przy czym w związku z nie wywiązaniem się przez pozwanego z warunków umowy, auto nie zostało wydane z uwagi na fakt nie zgłoszenia się przez pozwanego po jego odbiór.

Za błędne uznał stanowisko pozwanego, iż odstąpił on od umowy z dnia 10 lutego 2016 roku o wzajemnym rozliczeniu. Pisma pozwanego z dnia 1 lipca 2016 roku (k. 121 akt egzekucyjnych) skierowanego do Komornika S. nie można bowiem uznać za odstąpienie od umowy. Powyższe pismo zawiera jedynie wniosek o podjęcie zawieszonoego postępowania egzekucyjnego, nie zawiera natomiast oświadczenia pozwanego o odstąpieniu od umowy łączącej strony.

Również wiadomości e-mail z dnia 23 stycznia 2017 roku, którą pozwany przez swoją pracownicę poinformował powoda, iż nie jest już zainteresowany samochodem i domaga się zwrotu długu w gotówce - nie można uznać za skuteczne odstąpienie od łączącej strony umowy.

Wierzyciel wzajemny musi postąpić ściśle według wskazań zawartych w art. 491 § 1 k.c., dokonując dwóch kolejno po sobie następujących czynności. W myśl powołanego przepisu przysługuje wierzycielowi prawo wyznaczenia dłużnikowi dodatkowego odpowiedniego terminu do wykonania zobowiązania z jednoczesnym zagrożeniem, że po jego bezskutecznym upływie będzie on uprawniony do odstąpienia od umowy. Dopiero druga czynność, a mianowicie oświadczenie o odstąpieniu od umowy wywoła skutek w postaci unicestwienia zobowiązania wynikającego z zawartej umowy.

Wobec powyższego z końcem stycznia 2017 r. stało się wymagalne żądanie zapłaty ceny za wskazany pojazd bowiem powód pismem z dnia 16 stycznia 2017 roku skierował do pozwanego wezwanie do odbioru pojazdu z zakreśleniem terminu jego odbioru.

W następstwie tego powód sporządził oświadczenie o potrąceniu, opierając się przy tym na zaświadczeniu wystawionym przez Komornika Sądowego z dnia 15 listopada 2016 r w sprawie o sygn. akt AW Km 591/14. Umówiona kwota wartości pojazdu marki T. (...) zmierzała do zrównania wartości pojazdu i wysokości pozostałego długu, a w rezultacie dokonania potrącenia skutkującego wygaśnięciem wzajemnych roszczeń z obu stron.

Końcowo Sąd Okręgowy wskazał, iż całkowicie bezpodstawne były zarzuty pozwanego dotyczące zawarcia przez strony ustnej umowy przez Internet. Należy bowiem podkreślić, iż strony w dniu 10 lutego 2016 roku spisały pozasądowe porozumienie o wzajemnym rozliczeniu. To właśnie porozumienie było podstawą wzajemnych zobowiązań stron, nie zaś ustne ustalenia co do zakupu pojazdu. Tym samym, zarzuty dotyczące nie spełnienia obowiązków wynikających z ustawy z dnia 30 maja 2014r. o prawach konsumenta przy zawieraniu ustnej umowy kupna sprzedaży z listopada 2014 roku, nie mogły odnieść żadnego skutku.

O kosztach orzekł na mocy art. 98 k.p.c., mając na uwadze zasadę odpowiedzialności za wynik procesu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

I. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

1. art. 233 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. nr 43, poz. 296 ze zm.) poprzez niepełną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów; niewszzechstronne rozważenie materiału dowodowego w sprawie i wbrew zasadom doświadczenia życiowego uznanie przez Sąd Okręgowy, iż:

a) powód mógł oprzeć swoje powództwo na przesłankach zawartych w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., gdyż A. K. wypełnił warunki z Porozumienia z dnia 10.02.2016 r., chociaż do chwili obecnej nigdy nie podstawił fizycznie samochodu pozwanemu, nigdy nie wywiązał się z ww. Umowy np. poprzez naprawienie pojazdu w uzgodnionym przez strony terminie; nikt, poza powodem, nie widział ww. pojazdu.

b) powoda, jako przedsiębiorca, zawierającego umowę kupna sprzedaży samochodu(...)nie obowiązywało zastosowanie przepisów ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta przy zawieraniu ustnej umowy kupna sprzedaży z listopada 2014 r., które powinny być wykonane najpóźniej w dniu zawarcia Umowy w sposób jasny i zrozumiały;

c) przedstawione przez powoda nie przetłumaczone dokumenty czy też maile w języku rosyjskim uwiarygadniają roszczenie powoda;

d) powód, po wejściu w życie wyższych cel i akcyzy oraz nie naprawieniu pojazdu oraz nie wydaniu go pozwanemu, miał prawo odstąpić od umowy i doszło zatem do spełnienia warunku sprzedaży przeniesienia prawa własności;

e) ww. samochód na datę końcową umowy nie miał właściwości i nie nadawał się do celu tj., do normalnego prywatnego użytkowania, o czym sam pozwany informował komornika A. W. pismem z dnia 01.07.2016 r.;

2. art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 12 - art. 15 ust. 1 i 2, art. 17, art. 21- art. 22, art. 24 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że powodowi przysługuje prawo wytoczenia powództwa, chociaż nie wywiązał się z zawartej umowy ustnej nabycia i sprzedaży samochodu, Porozumienia z 10.02.2016r., a zwłaszcza wykonania jego naprawy w określonym terminie, natomiast pozwanemu nie przysługuje prawo do odstąpienia od ww. Porozumienia i ustnej umowy kupna sprzedaży, pomimo nie naprawienia do chwili obecnej pojazdu przez powoda do stanu umożliwiającego poruszanie się po drogach publicznych oraz naruszenia przez powoda art. 12 - art. 15 ust. 1 i 2, art. 17, art. 21- art. 22, art. 24 ustawy z dnia 30 maja 2014r. o prawach konsumenta;

3. art. 327¹ § 1 k.p.c. poprzez nieustosunkowanie się Sądu Okręgowego w orzeczeniu do podnoszonych przez pozwanego dowodów, że:

a) pomimo zarzutu pozwanego, że poinformował powoda, iż z uwagi na wejście podwyższonych stawek cel i akcyzy odstępuje od Umowy i Porozumienia, nie naprawieniu pojazdu przez powoda, niewydaniu go pozwanemu, co uprawniało go do odstąpienia od umowy;

b) ww. samochód na datę końcową umowy nie miał właściwości i nie nadawał się do przeznaczonego celu tj., do normalnego prywatnego użytkowania, o czym sam powód informował komornika A. W. pismem z dnia 01.07.2016r.;

c) powód przedstawił nieprzetłumaczone dokumenty w języku rosyjskim, które Sąd Okręgowy uznał jako dowody w sprawie;

d) Porozumienie było sporządzone tylko i wyłącznie w języku polskim niezrozumiałym dla obcokrajowca;

e) powód sporządzi jednostronne korzystne dla siebie Porozumienia według prawa polskiego, którego nie zna pozwany;

f) powód nie zawarł w Porozumieniu essentialia negotii tj., celu porozumienia, możliwości odstąpienia od Umowy i Porozumienia przez strony, w tym pozwanego, przesłanek odstąpienia od Umowy i Porozumienia, których spełnienie rozwiązywałoby Umowę i Porozumienie, potencjalne zagrożenia związane z jej realizacją, a zatem Umowa i Porozumienie od samego początku nie były nieważne.

II. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

1. art. 491 § 1, art. 492, art. 492¹ i art. 493 § 1 ustawy z dnia z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. nr 16. poz. 93 ze zm.) poprzez ich niezastosowanie, uznając, że pozwany mógł tylko wyłącznie odstąpić od Umowy i Porozumienia na piśmie, chociaż Umowa i Porozumienie takiego warunku nie zawierały; uznanie, że pozwany nie odstąpił od Umowy, chociaż pozwany informował powoda, że odstępuje od Umowy w sposób pisemny np. drogą mailową;

2. art. 535 k.c. w związku z 556 k.c., art. 556¹ k.c. poprzez ich niestosowanie w sytuacji, gdy Porozumienie nie zawierało essentialii negotii tj., celu umowy, możliwości odstąpienia od Porozumienia i Umowy przez strony, w tym pozwanego, przesłanek odstąpienia od Porozumienia i Umowy, których spełnienie rozwiązywałoby Porozumienia i Umowę, potencjalnych zagrożeń związanych z jej realizacją, uprawnień wnikających, a zatem Umowa i Porozumienie od samego początku nie były ważne; uznanie przez Sąd Okręgowy, że pozwany mógł tylko i wyłącznie odstąpić od Umowy i Porozumienia w formie pisemnej, chociaż tego zapisu Umowa i Porozumienie nie przewidywały; nieuznanie, że oświadczenie woli może być wyrażone w sposób dorozumiany;

3. art. 546 k.c. poprzez jego niezastosowanie, gdyż zdaniem pozwanego sprzedawca obowiązany jest udzielić kupującemu potrzebnych wyjaśnień o stosunkach prawnych i faktycznych dotyczących rzeczy sprzedanej oraz wydać posiadane przez siebie dokumenty, które jej dotyczą. Jest to zatem z całą pewnością samoistny obowiązek sprzedawcy z umowy wzajemnej, który powinien wypełnić. Do chwili obecnej powód nie sprostował tym przesłankom, gdyż pozwany powinien otrzymać dowód rejestracyjny zawierający zmianę danych technicznych pojazdu, tym samym powód wprowadził w błąd pozwanego co do stanu faktycznego, który wiedząc o tym nie zawarłby takiej umowy.

4. art. 472 k.c. art. 475 § 1 k.c., art. 476 i art. 477 § 2 k.c. poprzez ich niezastosowanie, gdyż Sąd Okręgowy nie wziął pod uwagę, że doszło do nienależytego wykonania Porozumienia z 10.02.2016r przez powoda, upłynął termin do jego wykonania, do chwili obecnej powód nie wydał pozwanemu samochodu, a wskutek zwłoki powoda pojazd utracił dla pozwanego całkowicie znaczenie, biorąc także pod uwagę, że nastąpiła podwyżka cel i akcyzy na ww. pojazd;

5. art. 498 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie uznając, że powód mógł dokonać potrącenia wzajemnych należności, pomimo bezspornego faktu, że A. K. nie naprawił pojazdu do chwili obecnej i nie wydał go pozwanemu;

6. art. 491 k.c. w związku z art. 385¹ § 4 k.c. poprzez ich niezastosowanie, chociaż pozwany skutecznie odstąpił od Umowy i Porozumienia; powód do chwili obecnej nie wydał pozwanemu pojazd, instrukcji obsługi pojazdu, dowodu rejestracyjnego, karty pojazdu oraz badań technicznych przeprowadzonych na samochód, który miał uszkodzoną konstrukcję nośną co stanowi niewykonanie obowiązku sprzedawcy, które jak najbardziej samoistnie uzasadniało sięgnięcie przez pozwanego do prawa odstąpienia; pozwany powinien otrzymać dowód rejestracyjny zawierający zmianę danych technicznych pojazdu, tym samym powód wprowadził w błąd pozwanego co do stanu faktycznego, który wiedząc o tym nie zawarłby takiej Umowy i Porozumienia.

7. art. 221 k.c. w związku art. 12 - art. 15 ust. 1 i 2, art. 17, art. 21 - art. 22, art. 24 ustawy o prawach konsumenta poprzez ich niezastosowanie, w sytuacji, gdy powód zawarł ustną umowę na odległość nabycia pojazdu w listopadzie 2014r., a zatem powód jako przedsiębiorca zobligowany był zastosować przesłanki z art 17 ww. ustawy - jeżeli umowa jest zawierana na odległość, przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, nakłada na konsumenta obowiązek zapłaty,

przedsiębiorca ma obowiązek dostarczyć konsumentowi w sposób jasny i widoczny, bezpośrednio przed złożeniem przez konsumenta zamówienia, informacji, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1, 5, 16 i 17, czego powód nie uczynił, a zatem Umowa nie wiązała pozwanego.

8. Z uwagi na fakt, iż powód do chwili obecnej nie spełnił obowiązków wynikających z cytowanych powyżej przepisów ustawa obligatoryjnie stanowi, że umowa nie została zawarta (art. 17 ust. 4 o prawach konsumenta), a zatem po stronie pozwanej nie rodzi skutków prawnych, w tym żądania zapłaty za niesprawny technicznie pojazd.

Mając na uwadze powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Ponadto wniósł o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jako niezasadna podlegała oddaleniu.

Sąd I instancji przeprowadził w sposób prawidłowy postępowanie dowodowe i na podstawie jego wyników poczynił trafne ustalenia faktyczne, mające znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, w tym w szczególności prawidłowo ocenił treść łączącego strony porozumienia z dnia 10 lutego 2016 r. (k. 32 i v.), jak również jego wpływ na sposób rozliczenia zadłużenia powoda, wynikającego z tytułu wykonawczego. Ustalenia te Sąd Odwoławczy przyjmuje za własne, nie znajdując potrzeby ponownego ich szczegółowego przedstawiania. Wskazane przepisy prawa będące podstawą rozstrzygnięcia Sądu I instancji również nie budziły wątpliwości Sądu Apelacyjnego. Podkreślenia wymagało przy tym to, że na etapie postępowania apelacyjnego spór koncentrował się wokół ustalenia czy pozwany skutecznie odstąpił od umowy z dnia 10 lutego 2016 r., co miało być podstawą do stwierdzenia, że powodowi nie przysługiwała zgłoszona do potrącenia wierzytelność z tytułu zapłaty ceny za sprowadzony z zagranicy i naprawiony pojazd marki T. (...).

W sprawie niniejszej podniesiono zarzut obrazy art. 233 § 1 k.p.c. m.in. poprzez nieprawidłowe założenie, że powód wypełnił warunki ww. porozumienia, podczas gdy samochód na datę końcową umowy nie miał umówionych przez strony właściwości, co uprawniało pozwanego do odstąpienia od umowy i zniweczenia przewidzianych w porozumieniu skutków, dotyczących umorzenia zadłużenia powoda.

Zgodnie z art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według własnego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Praktyczny skutek istnienia swobody umów zobowiązaniowych polega zatem na możliwości tworzenia konkretnych stosunków zobowiązaniowych, odpowiadających wyznaczonym w ustawie typom, ale o treści odbiegającej od określonej przez ustawę normami dyspozytywnymi, a także na możliwości tworzenia stosunków zobowiązaniowych, nie odpowiadających żadnemu wyróżnionemu w ustawie typowi. Nie ulega wątpliwości, że taki właśnie specyficzny stosunek zobowiązaniowy, w następstwie którego miało dojść do umorzenia ciężącego na powodzie długu, legł u podstaw zgłoszonego wobec pozwanego zarzutu potrącenia.

Z całą pewnością do umowy stron nie mają zastosowania wymienione w środku zaskarżenia przepisy ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o Prawach Konsumenta, jak również przepisy kodeksu cywilnego dotyczące tzw. klauzul abuzywnych. Zgodnie bowiem z wypracowaną na gruncie implementowanych w ustawie z dnia 30 maja 2014 r. o Prawach Konsumenta dyrektyw (...) definicją sprzedaży konsumenckiej sensu largo - poprzez sprzedaż konsumencką

rozumie się umowę przenoszącą za wynagrodzeniem własność rzeczy ruchomej, zawieraną przez sprzedawcę w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej lub zawodowej z osobą fizyczną zawierającą umowę w celu, któremu nie można przypisać jej działalności gospodarczej lub zawodowej (zob. System Prawa Prywatnego, t. 7, red. Rajski 2018, wyd. 4, L.). Tymczasem z zeznań przesłuchanego w sprawie świadka J. Ż. wynika, że pozwany wraz z małżonką prowadzili działalność w zakresie sprzedaży sprowadzanych z zagranicy samochodów ciężarowych, podkreślając przy tym, że przedmiotowy pojazd był przeznaczony na sprzedaż (k.316v.). Potwierdza to także wcześniejsza umowa stron na zakup pojazdu T. (...).

Sąd Apelacyjny nie dopatrywał się przy tym w treści porozumienia zapisów, które skutkowałyby jego nieważnością, jak również postanowień, które mogłyby zostać uznane za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, jako jednostronnie korzystane. Co istotne, tego rodzaju wątpliwości nie towarzyszyły pozwanemu, gdy decydował się na podpisanie przedmiotowego porozumienia, jak również gdy przystąpił do jego realizacji. Mianowicie, złożył do Komornika Sądowego A. W. wniosek o zawieszenie postępowania egzekucyjnego, w następstwie którego Komornik Sądowy postanowieniem z dnia 10 lutego 2016 r. zawiesił postępowanie egzekucyjne na mocy art. 820 k.p.c. W toku postępowania pozwany, zeznając w charakterze strony, przyznał, że jakkolwiek porozumienie nie było przetłumaczone na język rosyjski, to jednak rozumiał jego treść (k. 317). Całkowitym nieporozumieniem jest zarzut oparcia się przez Sąd I instancji na nieprzetłumaczonych dokumentach w obcym języku, bez wskazania o jakie konkretnie dokumenty chodzi. Powyższe czyni niemożliwym odniesienie się do tegoż zarzutu, choć zauważyć należy, że to pozwany jest obywatelem Rosji i język, a co za tym idzie treść dokumentów pozostaje mu znana.

Odnosząc się do głównych zarzutów apelacyjnych należy wskazać, że ukonstytuowanie się przewidzianego w art. 491 § 1 k.c. uprawnienia wierzyciela do odstąpienia od umowy wzajemnej musi być poprzedzone wykonaniem czynności określonych w tym przepisie. Aby zatem skutecznie odstąpić od umowy wzajemnej, a niewątpliwie takim rodzajem umowy jest porozumienie z dnia 10 lutego 2016 r., wierzyciel musi postąpić ściśle według wskazań zawartych w art. 491 § 1 k.c., dokonując dwóch kolejno po sobie następujących czynności. W pierwszej kolejności wierzyciel obowiązany jest wyznaczyć dłużnikowi dodatkowy, odpowiedni termin, do wykonania zobowiązania z jednoczesnym zagrożeniem, że po jego bezskutecznym upływie będzie on uprawniony do odstąpienia od umowy. Dopiero po bezskutecznym upływie zastrzeżonego terminu, wierzyciel może złożyć dłużnikowi oświadczenie o odstąpieniu od umowy, następstwem którego będzie skutek w postaci unicestwienia zobowiązania wynikającego z zawartej umowy. W ocenie Sądu Apelacyjnego, o ile w przeciwieństwie do oświadczenia o wyznaczeniu terminu dodatkowego, oświadczenie o odstąpieniu od umowy wzajemnej powinno mieć bardziej sformalizowany charakter, to jednak nie wymaga dla swojej ważności zachowania formy pisemnej. Nie budzi przy tym wątpliwości, że w razie gdy sama umowa została zawarta w formie pisemnej ad probationem, to brak pisemnej formy odstąpienia prowadzi jedynie do ograniczeń dowodowych z art. 74 § 1 k.c. Nawiązując do powyższego, jakkolwiek nieprawidłowe było przyjęcie przez Sąd I instancji, że oświadczenie o odstąpieniu od umowy powinno być złożone w formie pisemnej, to okoliczność ta nie miała żadnego znaczenia dla ustalenia, że próba pozwanego zniweczenia skutków prawnych porozumienia, poprzez odstąpienie, okazała się w całości nieskuteczna. Wykonanie prawa odstąpienia od umowy nie zostało bowiem poprzedzone wyznaczeniem odpowiedniego terminu do wykonania zobowiązania, z zagrożeniem wykonania prawa do odstąpienia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2013 r., III CSK 62/13). Pozwany miał zatem obowiązek odebrać pojazd, zaoferowany mu w wezwaniu do odbioru z dnia 16 stycznia 2017 r. oraz w oświadczeniu o potrąceniu z dnia 1 lutego 2017 r., czego jednak nie uczynił, tłumacząc, że jest to dla niego nieopłacalne i niekorzystne (k. 176). Jedynie na marginesie należy wskazać, że jeśli pozwany kwestionuje poprawność wykonanej przez powoda naprawy, lub podnosi brak przewidzianych umową dokumentów, to zgodnie z ciążącym na nim w tym zakresie ciężarem dowodu, winien jest okoliczności te udowodnić. Takiej jednak aktywności ze strony pozwanej wyraźnie zabrakło.

Zgodnie z art. 354 § k.c. dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom. Tymczasem, co wynika z materiału dowodowego sprawy, pozwany próbuje wycofać się ze zobowiązania do nabycia auta, ilekroć w Rosji pojawiają się niekorzystne dla niego przepisy celne lub zmiana kursu rubla.

Sąd Apelacyjny podziela tym samym wywody prawne Sądu I instancji, co do podstawy powództwa przeciwegzekucyjnego, znajdującej oparcie w art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c. Zdarzeniem, wskutek którego zobowiązanie wygasło po powstaniu tytułu wykonawczego, stało się potrącenie przez dłużnika swojej wierzytelności wobec wierzyciela. Aby oświadczenie o potrąceniu mogło być uznane za skuteczne i by prowadziło do umorzenia wierzytelności (art. 498 § 2 k.c.) muszą wystąpić ustawowo określone przesłanki (art. 498 § 1 k.c.). Warunkiem skuteczności oświadczenia o potrąceniu jest jej skonkretyzowanie pod względem rodzajowym, terminowym i wartościowym, w tym dokładne określenie kwoty pieniężnej, w jakiej ta wierzytelność się wyraża (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 1968 roku, II PR 202/68, Legalis nr 13557). Podstawową przesłanką potrącenia jest istnienie dwóch wierzytelności, a pozwany aby skutecznie złożyć procesowy zarzut potrącenia oparty na materialno-prawnym oświadczeniu o potrąceniu musi przede wszystkim wykazać istnienie zgłoszonej do potrącenia wierzytelności (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 1998 roku, I CKN 522/97 – OSNC Nr. 11 poz. 176 z 1998 roku, uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 14 października 1993 roku, III CZP 141/93 – OSNCP nr. 5 poz. 102 z 1994 roku, oraz wyroku Sądu Najwyższego z 25 czerwca 1997 roku, III CKN 116/97 – OSNC nr. 11 poz. 184 z 1997 roku).

Opierając się na złożonym wobec pozwanego oświadczeniu o potrąceniu, powód zindywidualizował swoją wierzytelność oraz skonkretyzował jej zakres przedstawiony do potrącenia z wierzytelnością pozwanego wynikającą z tytułu wykonawczego. Wskazał przesłanki jej powstania, wymagalność oraz wysokość, a także przedstawił dowody dla poparcia swoich twierdzeń (porozumienie o rozliczeniu wzajemnym k. 32 i v., oświadczenie o potrąceniu k. 43, wycena pojazdu k. 50-51v.). Odnosząc się zatem do zarzutu kwestionującego uznanie przez Sąd I instancji skuteczności złożonego oświadczenia o potrąceniu, wskazać należy, że Sąd ten dokonał prawidłowej oceny tej czynności prawnej. W rezultacie doszło do wygaśnięcia zobowiązania powoda, co z kolei uzasadniało pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w oparciu o przepis art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

W świetle przedstawionych rozważań, Sąd Apelacyjny uznał przedmiotową apelację za bezzasadną i orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku na podstawie art. 385 k.p.c.

Stosownie do wyniku sprawy rozstrzygnięto o kosztach postępowania przed Sądem II instancji w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 1 i § 10 ust. 2 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265 ze zm.) (punkt II wyroku).

(...)